

Pátmos je, uistinu, vrletan otočić. Gaje se: žitarice, duhan i vinova loza. Ako je vjerovati sv. Ireneju, biskupu lionskom, na tom otočiću Domicijanov zatočenik Ivan Apostol, između ostalog, izvrši konačnu redakciju Apokalipse. Stoga Pátmos treba smatrati pravim otokom. Danas pak broji on oko 3300 žitelja.

»Sto vidiš, napiši u knjigu...« iako »su mudracu oči iznad glave« — dakle, u jednom posve zadanim prostoru odrediti se, ustrajati, posjedovati kraljevstvo i biti istodobno sudionikom nevolje — to je sudbina riječi. Tako, i u ovoj knjizi Ivana Martinca, pjesme su nlegova slučajnost i sudbina.

Iako se od davnine broj 12 smatra savršenim brojem slučajnosti je što Pátmos pripada upravo skupini Do-dekanez (dvanaest - otočje) kao što je i slučajnost u povezivanju sudbine jednog čovjeka i jednog otoka.

S. L.

IVAN MARTINAC / PATMOS

Šekir 10/7
Zagreb 14. VII. 1970

SVE SE U OVOM ŽIVOITU
ODIGRAVA
KAO DA SMO U NJEGA UŠLI
SA OBAVEZAMA
PRETHODNOG ŽIVOTA

BIBLIOTEKA
SUVRMENIH PISACA

35

IVAN MARTINAC

PATMOS

Urednik
ĆIRO ĆULIĆ

MATICA HRVATSKA

MH
SPLIT
1970

PATMOS 1

Patmos je vrletan otočić
u arhipelagu južnih Sporada
u istočnom dijelu Egejskog mora
oko 75 km od Efeza

Tragovi tišine (izgnanstvo)

Došlo je ljeto do lovova lista i do grma maline
pod pročeljem sprženih balkona
kao rumenilo ruže do krova
i do rupe podzemnih nebosklona
a stara je kuća stajala kao uspomena
nepotkupljivi stari kostur beskrajan i bijel

Kao ilovača (rekao sam)
kao ilovača bezmjerna i blažena je njena nijemost
i njen je govor pred kapijom sreće
nerazumljiv i gorak
(kao slika Belladone u aleji zaborava)
kao suha smokva pod pokrovom zore

O prozori daleki u strpljivi svijet
blistavi krajoblici sretne uzaludnosti
o divne slike nevidljivog pejzaža
plemeniti prijatelji na pladnju naranača
nagorjelih i nedokučivih
vi ste usjekli čemprese čuda u moje usne
nemira i mučnine
kao praznu apstrakciju promjenljivog prostora

Sjedio sam uz paravan gledajući golo grmlje
u prašini pored puta
i obriše suhog bilja što se spušтало do mora
kržljavo i kljasto
sjedio sam uz paravan i slušao govor riba
kako rađa alke smrti
i u korijen tame trn zaboden
kako rađa tragove tišine

Otok more ogledalo

More je bilo mlako i jutro je bilo mlako
to more pokraj brda
i ta boja u zraku

Pust je otok bez krova
i to more ogledalo
kao ugao uma
(katedrala u T)

Mrtva ptica od gvožđa katedrale u T
križno vino
zemlja
utroba tišine
suho i suho nebo

Smrt je legla po pijesku
poput velike ribe
tijesna i turobna
krv

Pust je otok škrinja procvale visine
šutljiv kao dijamant
strpljiv i ponovo strpljiv

Sinoć sam sanjao ženu pored sestre rijeke
(jalova konjska lubanja)

Na mom licu bliska smrt

Stojim u sobi i gledam
kako Netko ulazi na Vrata i kaže
Ništa za Večeras
a ja večeras volim nebo i more na horizontu
(nepotkupljivo gnijezdo)
Stojim u sobi i gledam
kako Netko ulazi na Vrata i kaže
a ja večeras volim kamen bazalt granit mramor tupinu
Samo riječi samo riječi samo riječi
smrtno slovo
kao da ni živio nisam osim u pjesmi
mjeđurić mraza mali strah od skore smrti
Smrt i Slovo
pod jezikom boje smeđe i smeđe
i još jedne boje koja je poput smeđe
(turobna izmišljotina)
Zapjevam u sobi i gledam
kako vrijeme udara iz ugla u ugao
po bridu i po zidu
mrtvo vrijeme vidim u životu vremenu
i pored njega
živo vrijeme vidim iznad njega i ispod
u mrtvom vremenu
kao da je mrtvo vrijeme samo igra boja u životu vremenu
Oh bože Slučaj
(Na mom licu bliska smrt)

Miris u mrtvoj kosi (Iskra)

Da li je to ono što želim
da budeš neponovljiva
kao obruč od orahovine
neponovljiva i još jednom neponovljiva
da li je to ono što želim
Ili možda želim
da budeš kao okvir za dvorište
običan okvir za obično dvorište
savršeno sličan ostalim okvirima
da li je to ono što želim
Ili možda želim
da mi prsne pamet
od boje tvojih ruku
da mi prsne pamet
od boje tvojih prsiju
da mi prsne pamet
da li je to ono što želim
Ili možda želim
mučni miris kose u tvojoj mrtvoj kosi

Molitva za Danas

Moli za nas i za naše grijeha
čudotvorko konačnoga svijeta
da nam bude naklonjena
ruža smrti
ruka onog cvijeta
što izrasta svake noći
iz umorne glave
kao crni pas
Moli za nas i za nas i za nas
priateljice
jer tvoja je molitva poput otrgnute grane
dok traje
što manje to bolje dok traje ovo otrgnuto Danas

Snijeg i svjetlo u daljini

O to snijeg kaplje oaze svjetla u daljini briše
ne vjeruj
sklopi se zaboravi strpljiv klekni
ne vjeruj
budi tiho se rasplamsaj izgori
ne vjeruj
na dno potoni svemiru se pokloni
ne vjeruj
Tvoji pratioci za ledima su ti zakopani
zastali su osvrnuvši se
u slan su kamen pretvoreni
ne vjeruj
Stigao si na rub grada
puste snove presjekavši
pustom cestom
ne vjeruj
Kao pseto
vidio si obris grada
ponor kobi
ne vjeruj
O proklet bio Ti i Ti i Ti koji u Riječ vjeruješ
ne vjeruj
Žalost moja past će na tvoju glavu
ne vjeruj
I još jednom
Žalost moja past će na tvoju glavu

Prkos

Čovjek stiže do prozora prkoseći tuđoj smrti
Ruka mu je otežala prkoseći tuđoj smrti
Obraz mu je otežao prkoseći tuđoj smrti
(Ne stavljajmo ovu pjesmu na velika zvona)
I on stiže
poput puža
I on stiže
sasvim tiho
I on stiže
zastao je
I on stiže
u Slan Kamen
I on stiže
pusto nebo u slan kamen pretvoreno
Čovjek stiže do prozora prkoseći tuđoj smrti

Genesis XIX, varijacije

23. A kada sunce ograni po zemlji
Lot dođe u Segor
(Segor se sjajio na oporu suncu
kao krov od zlata u praskozorje
dok je kasno ljeto voskom natopljeno
navlačilo miris pelina i plača)
24. Tada pusti Gospodin na Sodomu i Gomoru
od Gospodina s neba dažd od sumpora i ognja
25. I zatre one gradove i svu onu ravan
i sve ljude u gradovima i rod zemaljski
26. A žena Lotova i zetovi Lotovi
ne osvrnuše se prema Sodomu
i postaše slan kamen
27. A Lot i kćeri Lotove osvrnuše se
i pogledaše prema mjestu odakle su došli
28. I vidješe Sodomu i Gomoru
i svu okolinu po onoj ravni
i nasmijaše se:
a to se dizaše dim od zemlje kao dim iz peći...

Kruh i vino

Idi i kupi janje i zdjelu gorkog zelja i ražanj u šumi
isijeci
Idi i kupi janje i kupi zelja i kupi ulja i kupi soli i kupi
kruha
za 13 ljudi

Večeras je pokladni praznik za Martu i Mariju
za Andriju i Šimuna za Petra i Petrovu djecu
(Večeras plače Rahela za svojim prvorodenim djetetom)
Idi i kupi janje i kupi zelja i kupi ulja i kupi soli i kupi
vina
za 13 ljudi

Ja sam otkupljen

Ja mogu biti Maneken
ali ja nisam Maneken
Ja mogu biti Pjesnik
ali ja nisam Pjesnik
Ja sam promatrač ptica vremena i oblika
Kada vidim stablo briješta dječe lice stari sat
ili čujem kako kaplje kap po kap
ili prođem pokraj Oblog
(koje se više ne da oblikovati)
ja sam poput onog koji ni živio nije
Pust je Luxor
ali ima i drugih mjesta
koja ne opravdavaju pusti Luxor
niti pusti Luxor opravdava druga mjesta
kao na primjer ono pusto mjesto pored puta
BK 66
gdje sam započeo kao i obično
od Početka do Početka
Monumentalno veliko grozno kameni sivo
poslijepodne Dana Revolucije
ja sam Avet vlastite Aveti
izvrnutog lica u UR
Oh moje ursko lice otkupljeno krupnom novčanicom
OH moja krupna Avet
otkupljena za jedno prijepodne

Rondo

Kada bih ja bio čovjek koji se zaustavio
ja bih zaista bio Zaustavljeni Čovjek
ali ovako
ovako sam ja čovjek od Očekivanja
Hans Eckard Schland
svira u Gospo od Zdravlja
leđima okrenut orguljama moram da slušam
prisilno
Da li smijem naručiti za sutra
jednog Gospodina iz Odjeće
da moj sprovod slika
(siromašnu svečanost)

Ptica i led

Na prstima zraka u ruci nosi
pticu i led
na prstima zraka prsten od srebra
uz okrutni briješ
ni ime joj ne znam a ipak vidim
tu slijepu slast
ona je jezero usnulih ljudi
usnula vlast
usnuli lanac tuđe uspomene
iz dana u dan
(išli smo uz briješ)
Život
život
stvar sve bliža smrti
Život
život
ikona najsmirenija

PATMOS 2

Ego Joannes frater vester et particeps
in tribulatione et regno et patientia
in Christo Jesu fui in insula
quae appellatur Patmos
propter verbum Dei et testimonium Jesu
Apocalypsis I,9

Strnište

Tjesno je ptici i odru pod glavom
tjesan je pokrov tvoj
Trn te prati od čela do čela
pupoljak trnovit
(tjeskoban mač)

To što vidiš to je grba broda
punog i prepunog palminog ulja
izlazak njegov iz luke veselja
To što vidiš žalost je na limu
(crven gaz pod morem žali)

Pod ovim svodom prijateljstva
ljudima si glave poskidao
pod ovom kulom kobi mir na dušu tvoju
pod ovom kulom kobi
prazan te patuljak čeka

Zvonko zvono mjedi otrglo ti korak
neobičnog jutra da osvijesti kose
sunca ti u podne
Sunce te u podne premjerenog nosi
preko neka neba što mu ne znaš ime

Širina te splela sa dnima dubine
i onom visinom što nije ni bila
Zima te slegla u zimljive grane
drveća ovog što gubi boju
(i radost i žalost i boju unaprijed)

A tek pri kraju svoje zlobne svijesti
zapitaš sebe što htjede reći
Onaj o smokvi na praznične dane
pa pomisliš
kako stiže zadnji zrak sa mrtvog strništa
umjesto ove prsnute noći u prenapregnutom nizu

More vedrine

Kada su sišli mrtvaci mene je bilo stid
negostoljubivih mrtvaca pod mramornom krinkom

Teren ljudske stope sad je žut od soli
crven je od krvi
kamen koji hoda

Vratio se pastir odbačen od zemlje
more ga vedrine
spašenog ne želi

Kako da živi bez vlastitih ruku
pod ovom kupolom ogromne otpornosti

Talasi (za Virginiju Woolf)

Crnina spaja brojeve na brojčaniku sata
Kiša pada kao i obično
Sunce što sija nema ničeg zajedničkog
sa mojom starošću
Vrijeme mi prilazi poput rijetke tekućine
ostavljajući tragove na zidu
Nebo je bijelo kao rebro mrtvaca
a vrhovi talasa sve su svjetlijici
O da prijateljice
izgubila si nešto
što više ne možeš nadoknaditi
(sweetness and light)
Lijepa Virginijo
mrtva od mora
i svoje puste želje
tvoja je tuga zanijemila na cvijetu
cvjetna voda pod korijenom
(I have the feeling that I shall go mad)
Crna je Gospa oivičena osmijehom
dječjeg lica tako anđeoskog
poput srca u zraku
(death by watMer)
Rijetko drveće vodi do proplanka
gdje vodu piju divlje zvijeri
(naši neshvatljivi neprijatelji)

Ecclesiastes II, varijacije

14. Mudracu su oči iznad glave
a bezumnik hoda svjetlom
Ja znam da obojicu stiže ista kob
15. Ipak
(rekoh u sebi)
Iako moja sudsudina nije ljepša od njegove
ja ēu žudjeti za mudrošću
I rekoh u srcu svom
Zar je to taština
16. Vječnu uspomenu imamo i ja i on
Ni mene ni njega
neće prekriti zaborav
17. Zato i zavoljeh život
jer mi se učini nužnim
sve što se zbiva pod suncem
18. Zavoljeh sve plodove ruku svojih
za koje sam se trudio
sve plodove koje ostavljam svome nasljedniku
19. Moj nasljednik nije ni mudar ni lud
On je gospodar malog zgoditka
u koji uložih
svu svoju muku i mudrost pod suncem
20. I stao sam se u mislima svojim radovati

21. Jer čovjek se trudio mudro
i umješno i uspješno
da bi sve ostavio nekome
koji će se oko toga više ili manje truditi
Zar je to taština ili možda nevolja
22. Čovjeku su zaista plaćeni
svi njegovi napor
koje je pod suncem proživio
23. I svi su njegovi dani doista veseli
poslovi su mu prepuni radosti
Čak ni noću ne miruje srce njegovo
24. Čovjek ima drugu sreću
izvan jela i pića
i drugo zadovoljstvo izvan svoga posla
(vidim da to nije dar božje ruke)
25. Jer on je sit i zadovoljan mimo njega
26. I mudrost i spoznaju i radost
on posjeduje mimo njegove volje
A kada grijesi rasturajući i razbijajući
grijesi po sebi a ne po njemu
(Niti je to taština niti muka duhu)

Day by day

Ironija stvarnost savršenstvo
(u prvom trenutku sagledavam posljednji)
Ogromni
KURČEVI
reče Maggie
tuku me u glavu
Iz mrtvog doma draga Maggie
neka te otprate
TVOJE SVETINJE
neka ti donesu svjetlost i mir
Naš
otac
ovjenčan
sekundu
ranije
nimalo nije sretan
u sasvim novoj grobnici

Podne

Galebovi iz porta nepomućene iskre
Svjetlost
Oko nad okom
Stjepana
svetog i samog starca
tišine

Brod iz mene
krcat žitom
žuri za palmu
da zađe u
ŽARIŠTE SUTRA
a sunce
kao da zimski obruč
ni vidjelo nije
vesela još manje luka
more pogotovo

Srce
u ovom srcu svjetla
što kaplje na kosu
do kapka vida
visino

visino još bolja
dušo
dušo mučenico
mučki me mučiš
svojim divnim kopitim

Sat je stao
na Vrhu
i tek viđen
uz Vrata
i onaj
ljepši od ostalih
suprotni
sat od kamena
Sat na crti
(Kopno)

Kopno je na mom čelu
masno slovo
teškog tiska
težak i tijesan
stisak prsta
u podne
I ovo more koje nije niti će biti

Ljubav prema kreiranju privatnog svijeta
 i sasvim izuzetna sposobnost
 potrebna da se ta ljubav i dokaže
 Ličnost u centru kretanja kamere
 duhovna i duševna stopljenost čovjeka
 i mehanizma
 koji snima
 Težina
 Ritmički kontrasti
 Opuštenost
 Suprotnost bjesomučnog bijega
 Pogreb srca utisnut u celuloid
 Nepotisnuti smisao za geg
 i tragično naličje gega
 Uzavreli eksperiment
 zamućen efemernim problemima svijeta
 Sfumato
 Mirnoća i Skladnost
 Ljepota eksponiranog kadra
 Sumrak dalmatinskog pejzaža
 zraka
 naše specifične noći
 Tragičnost banalnih odnosa

Oplemenjena dokumentarnost
 Osjećaj ambijenta
 čovjeka
 i situacije
 Prerastanje kretanja
 u još intenzivnije kretanje
 i kretanja u mirovanje
 Konopac montaže iznad provalije sadržaja
 666
 What time is it man?

Praznik

Tko blaguje tijelo moje
i pije moju krv
ima život vječni
(sv. Augustin)
Trava je polegla na uškopljene sate
ovog dana što prolazi u strahu
(sveopći sklad)
Šuplji je zvezkir urasto u smokvu
da srodi sebe sa vatrom života
pred licem sreće
nijedno slovo
za prokletstvo drugih
(tjesno grmlje)
Ženo
Vjeruj mi ženo
ti ne znaš čemu se klanjaš
To sam ja
To sam ja koji sam pokraj tebe

Marija od pršuta

Rumena zvijezda
pritiše mi među
Marije gradске
golih žunti
što izdahnu
tako vično
puna čara
iz kvasine
Zimska curo
pršutaro
zglob si splela
oko kosti
kao kusur
za konobu
Nad otokom
sitna moja
jednostruka
ispod struka
prljav korov
obrastro te
nikad više
do najviše

Krv ti kupim
još jedanput
sitne sise
za Četvrtak
Kosu mrku
od garbuna
Marijo

Marijo
Zid ti dajem za ovaj Zapis
i za ovaj grumen voska na Svetu Trojicu
(Grلن prosac grub ti nosi Crvenkapu oko Splita)

Zvono

Smrt je naše zvono
a mi zvonari
plaćeni hranom i pićem
I poput broda koji podiže sidro
ploveći za Crninu
tako ni naše oči najveću svjetlost ne vide
jer to je tvoje djelo
Bože nad vodama

Brodovi pristaju

Biti miran zbog sebe i nje
(odvojen ~~je~~ od sebe i nje)

Biti spokojan

Biti ovdje gdje te ne trebaju

Biti tamo odakle te ne zovu

Biti tamo i ovdje

(strpljivost i slučaj)

Pisati

Pisati Prijateljstvo velikim slovima

Pisati jednostavno

Gledati

Gledati stare filmove za 2 franka

Gledati nove filmove

Gledati i razgovarati

Razgovarati o umjetnosti moralu i politici

Lagati

Lagati makar od stida pao na zemlju

Gladovati

Gladovati za zemlju

i za kuću u zavjetrini

Pozivati

Pozivati putnike
koji putuju prema sjeveru
prema jugu i prema zapadu
daleko prema istoku

BITI

Biti stranac u vlastitom tijelu
(kostrijet u mesu)

Uopće

Biti stranac

Biti stranac u vlastitom gradu
bes ciljni glasnik

Biti škrт

Biti sretan

Biti sit

Biti sam

Biti neoboriv

Postići nepostignuto

Dostići

Dostići sintezu glume i govora
Savršen sklad na opernoj sceni
(kad ipak)

Kad ipak znači biti u cilju

kao biti na tragu

Biti na tragu starih zapisa
o pravljjenju zlata

Biti na tragu čudesnog napitka
protiv preranog starenja

Biti na tragu vlastite suprotnosti

Odsjeći

Odsjeći nogu

Iskopati oko

Ali izlječiti sudbinu

PATMOS 3

Joannis XIII, varijacije

Večeras pred Praznik poželio je da se sve svrši
Odjednom

Bio je već i suviše star i suviše dostojanstven
Usamljenost mu je bila sve veća

a beskrajno vrijeme sve manje

Nije imao zašto da se bori

kada ništa nije izgubio

Iz daljine čulo se prskanje mora

vjetar pod krovom

Večeras je sanjao raspeće iznad puste zemlje
čiji su stanovnici odavno pomrli

dvostruki krivci ove visine

uokvirene vodom

U POČETKU BIJAŠE SVJETLOST

Gospodine

Zar ne vidiš

da se radi

o tvojem životu

i tvojoj sreći

Očajna se bolest

očajnim lijekom liječi

Gospodine

Zar ne vidiš

da mrzim ovu

ispovijest

(Nikada neću dodirnuti rukom ta bića u bijegu)
Do nas je kroz tišinu dopirao
laki šum valova i kiše
kao na onoj slici
olio su tela
131 x 83
Toledo
Museo di Santa Cruz
(Noć je bila studena i krotka kupina u plamenu)
Juda sine Šimunov čuješ li me?
Juda sine Šimunov čuješ li me?
Juda sine Šimunov čuješ li me?
Ti si brat moj
najmanji od sviju
na tebe je sišao blagoslov
(Nikada neću dodirnuti rukom studenu i krotku noć u
plamenu)

I tako
Taj patuljak izdade plemenita čovjeka
(Palo je mnogo krvi)
I tako
Sve se u ovom životu odigrava
kao da smo u njega ušli
sa obavezama prethodnog života
I tako
Sloboda postaje spoznaja nužnosti
Animam tuam pro me pones
Amen amen dico tibi
Non cantabit gallus donec
ter me neges
Imenom tvojim
Gospodine
poslije ovog

Izgnanstva
kakve se nekretnine
krste
kakvo vlasništvo
Imenom tvojim
Gospodine
kako da prebolim ovaj početak

Tragovi na kamenu

U početku bijaše kamen
i njegova projekcija u moru
(Krupni kamen dao si njima
koji svaku slast u sebi ima
kvatrilijun kvatrilijuna godina radosti)
U početku bijaše kamen
i uz njega kamen
i uz njega kamen
kolajna u moru
(Evo Brav Božji
evo koji uspravlja grijeha svijeta)
U početku bijaše opustošeni otok
I nikad nitko
neće usvojiti
čovjeka
kao što je more
usvojilo
otok
I nikad nitko neće usitniti ljubav
kao svaka iskra mora ogrlicu svjetlosti
Tada osjetih da su njegove pretvorbe čudesne
Ako tražiš kamen za otok
naći ćeš kamen od groba
Ako tražiš kamen od groba
naći ćeš kantun od kuće

Ako tražiš kantun od kuće
naći ćeš dijete pred ukop
Ako tražiš dijete pred ukop
naći ćeš korijen masline
Ako tražiš korijen masline
naći ćeš stablo masline
A kada nađeš stablo masline
ne uvedi nas u napast
(jer njegove su pretvorbe zaista čudesne)
Na Veliki Četvrtak 6. travnja 1968.
brižljivom rukom složenu i spletenu
ovu šarenu kitu bijelih ljiljana
rumenih ruža
smjernih ljubica
kao i ugodni miris nevine duše
na dar prinesi
premilom
preblagom
Gospodinu našemu
Isusu Nazarećaninu caru Judejskom
13. travnja 1968.
odjednom shvatih
da čovjek ne može prigrlići ženu
kao što može prigrlići otok
i da ne može prigrlići otok
kao što može prigrlići kamen
iako ne može prigrlići kamen
kao samoga sebe

Prijava

Ja

Gore navedeni dolje potpisani

Svjedok

34 godine star neoženjen

Vidio sam kako se šulja ispod granja

Vidio sam kako se

Vidio sam kako se

Vidio sam kako se spušta

Vidio sam kako se spušta

na temelju ugovora 2. XII Split

Vidio sam kako se šulja

Vidio sam kako se spušta planina ispod ledine

Dragi prijatelju

primio sam tvoje pismo

Inventura izvršena na dan 13. XII 1962.

Inventura izvršena

31. XII 1962.

Split

Na dan 25. XII 1962.

primio sam tvoje pismo

(Pjesma moja hrli tamo gdje anđelka mog je dom)

Dragi prijatelju

Prijava povodom 28. XII 1962. Split

U početku bijaše

Sanduk

I čovjek koji bacaše otpatke u sanduk

Službeni psi

(prepjevano poglavlje
svremene tehnike istraživanja
krivičnih djela)

Službeni psi su naročito izabrani
i dresirani psi

za potrebe službe unutrašnjih poslova

Suvremena kinološka ispitivanja su potvrdila
da njuh sluh i vid psa
imaju znatnih prednosti

pred vidom sluhom i njuhom čovjeka

Prema zadacima koji se psima određuju
možemo ih podijeliti

na

pse čuvare

zaštitne pse

pse tragače

i pse za vezu

Kako pokazuje etografija

(nauka o navikama životinja)

najstarija je upotreba

PASA ČUVARA

stara 12.000 godina

Interesantno je spomenuti
da
MARSHALL FIELD COMPANY
u Chicagu
upošljava pse
kao stražare
velikih robnih kuća
sa izvanrednim rezultatom

Tragovi na metalu

Iznenada
pronađoh potkovu
drugog jutra na otoku
a trećeg i četvrtog jutra
sagradih kuću
na istom mjestu od suhih međa
i pobodoh pusto kolje na zapad
od glavne kapije
Peti dan učvrstih kapak
uz more
a šesti dan bijaše Subota
(post i zrikavci)
i ona ogromna kofa sunca
nad glavom
(slatki barjak)
Kad jednom odsjedoh kod sestre
valjda preminule
uz Ballantine's
primijetih

dvije srebrne čaše oivičene lovorum
a sasvim
na sjevernoj strani gradske šume
medaljon
duplo dvostruk
bijel od bijele kovine
Molim Vas
u srce ove zlatne puce
kapnite minijaturni monogram
M i S
ili neko drugo slovo
za 250 ND
poput zračne šupljine oivičene olovom
40
50
60
70
82
polusvjesna CEV uz nogu sitnog sunca
ČELIK
i još jednom
ČELIK
i još jednom
ČELIK
za zamrznutu nevjestu

Nevjesta ili pjesma za Branku

Dok pišem ovu pjesmu
ne znam
da li moj
Bog
vrijedi koliko
Ona
koja me čuva od sebe
i od samoga sebe
i da li će
ovaj prilog
možda
značiti
nešto
kada okrenem karte od ovoga svijeta

Sedamnaestog dana
u mjesecu maju
sunce se spustilo
sasvim nisko
za ovaj otok
otrgnut moru
a more mu
ipak
pričinilo nije

ni najmanju pakost
u ime bola
(Pomozi mi ženo u ovoj pustoši)

Nevjesta uzgaja
ružu
za jednog mrtvog mornara
čije grlo
više
na nebu
ne gori
a dani prolaze isti
kao jučer i danas
hraneći se sokom iz srca tuđeg đubreta

Tragovi na staklu

Ne ugradih staklo
u otvor božje varke
(tu malu božju varku)
Jer kad bih želio da dotaknem more
dotaknuo bih staklo
I kad bih želio da dotaknem zemlju
dotaknuo bih staklo
I kad bih želio da dotaknem nebo
dotaknuo bih staklo
A kad bih poželio da dotaknem staklo
dotaknuo bih trojstvo u zraku
znak nepostojanja
Ogledalo
dah ti dajem
za onu kletvu
da mi je vratiš
(Kako bilo da bilo
ne ugradih staklo
u otvor
božju varku)

Tragovi na drvu

Jesi li ti onaj što obećava
ili onaj što ispunjuje ovu živu vodu
Vodno mi drvo
iz mrtvog mora strši
u tijesni dan smaknuća
a srebro broji lakat
po lakat
uz kozju stazu
živote
moj
svi su ti sati pod korom
kao pod onim sitnim svodom
kojemu ne znaš ni ime
(korov i ruzmarin)

Tragovi svjetlosti

Na kraju bijaše svjetlost
i svjetlost bijaše u nama
i po površini mora

Ni najblaža blagost
nije pod ovim svjetlom
kao ovo svjetlo
(pripitomljeni siječanj)

Put je ove boje
toliko neponovljiv
koliko je ponovljiv
plamen u zidu

Volio bih jednom
da i drugi budu
mrtvi poput mene
Zar je netko čuvar
brata svojega

Na kraju bijaše
svjetlost
i svjetlost bijaše
u nama
i po površini mora

Tragovi stopala (requiem)

Da li da prikažem ponovo
uzroke onih stvari
koje su me nagnale na uzmak
ili da strpljivost stvari
prepustim vlastitom redu
konačnom toku ustrojstva
poput onog mudraca
koji je predmetnost stvari
objasnio srcem stvari
ostavši dosljedan poretku
kao da poredak
sam po sebi
nije dovoljan
i sebi
i svakom znaku
pod crtom sveopće značnosti
Da li da objasnim ovu
obalu tik do mora
koja je uprkos moru
usvojila trbuš mora
ili da ovaj otok
prepustim otkrovenju
nekog mirnijeg kupca
koji će umor bora
naći u samom sebi
a samog sebe u sreći

ovog suludog sunca
koje je uvijek isto iz sata u sat
Kao što pamtim požar
na brdu mog djetinjstva
ili utrobu broda
trošniju od plasta
prividnih udubljenja
ili kao što pamtim
sliku mog majmuna
pod prstom one noći
što mi lebdi u zraku
tako pamtim i onu
ženu sa pladnjem ulja
što ga prospe bez reda
u slavlje pomazanika
(pomazanika božjeg)
pod krunom sve gorčine
što se prosula prije
i poslije pomazanja
Dozvolite mi da kažem
Zar djeci trnu zubi?
(Očevi jedoše grožđe a djeci trnu zubi)
Dozvolite mi da kažem
zaslugu za zebnju
koju jednom izdržah
iako nije moja
(prokletstvo nad prokletstvom)
Ja
najmanji od sviju
i onaj
manji od mene
i onaj

odreknuti poreknuti
usvojismo varku
u sklopu divnih varki
što veselost puka
u sveopću sumnju
pretvoriti znade
i sada
što da mislim
za sebe i za druge
u sjeni ovog kopljia
što piša krv i vodu
(Zar je meni do tebe i do tebe ženo)
Cijelu ovu zemlju
i ovo nebo
dao bih sada
za sitno čudo
ponovljenog života bez prisustva boga

BILJEŠKA O PISCU

Roden 28. III 1938. u Splitu.

Diplomirao arhitekturu 1961. u Beogradu.

Nakon realizacije većeg broja kratkometražnih filmova dodijeljeno mu je zvanje majstora amaterskog filma 1964. u Ljubljani.

Do sada su mu izdane dvije knjige pjesama: Elipse (1963. u Novom Sadu) i Alveole (1968. u Splitu).

K A Z A L O

PATMOS 1

Tragovi tišine (izgnanstvo)	7
Otok more ogledalo	9
Na mom licu bliska smrt	10
Miris u mrtvoj kosi (Iskra)	11
Molitva za Danas	12
Snijeg i svjetlo u daljini	13
Prkos	14
Genesis XIX, varijacije	15
Kruh i vino	16
Ja sam otkupljen	17
Rondo	18
Ptica i led	19
PATMOS 2	
Strnište	23
More vedrine	25
Talasi (za Virginiju Woolf)	26
Ecclesiastes II, varijacije	27
Day by day	29
Podne	30
666	32
Praznik	34
Marija od pršuta	35
Zvono	37
Brodovi pristaju	38
PATMOS 3	
Joannis XIII, varijacije	43

Tragovi na kamenu	46
Prijava	48
Službeni psi	49
Tragovi na metalu	51
Nevjesta ili pjesma za Branku	53
Tragovi na staklu	55
Tragovi na drvu	56
Tragovi svjetlosti	57
Tragovi stopala (requiem)	58
Bilješka o piscu	

BRANKO BAVČEVIC
U pepelu vremena

OLINKO DELORKO
Ljuba Ivanova

PAUL CLAUDEL
Kantata za tri glasa

STJEPAN BENZON
Lirika

IVO PETRINOVIC
Konceptacija komunističke
partije Italije o talijanskom
putu u socijalizam

FILIP ROJE
Agent

IVAN ARALICA
A primjer se zvao Laudina

Iz davač
MATICA HRVATSKA SPLIT
Za izdavača Ante Sviličić
Tisak: Novinsko izdavačko poduzeće
»Slobodna Dalmacija« — Split

TONČI PETRASOV
MAROVIĆ
Ljudski kusur

FRANO CALE
Talijanska lirika
od postanka do Tassa

HRVOJE MOROVIĆ
Sa stranica starih knjiga